

317

2

23

అవశ్య

 $5 \frac{2}{5}$

శ్రీమదామలకం

Ex 2.6

7

కంటినయూగి కృష్ణానిన్నిచ్చుట గగంటి గతంటి పు
 శ్చేములు మంటువడ కమిన్నంటి వెలయు వా, లంటులలు ముప్పుల పెంటునం
 టి ప్రాప్తి డుకొరవని న్న బంటునై తిలకట గంటుల వెల్పు గగంటి గతంటి వరకచ
 దరకయెంతో కొలము వృందయక మలమును బదిల పరచె న్ని పెద
 కొకానైనై తదయ్య భవన పయగళము న్నడి దమమితిగా దొర
 కులును గగంటి గతవతలను సుధత ఘనవకు డు సకమా పకునకు
 రామ పత్ని చానకొ పావని శ్చిదా వత్స విభవీరధధరా వకునకు
 గనిపించిన గతినా, కివెళునా యౌ త్తరంచితవి దవదవేపెం
 కటా శ్చవతచరా కంటి గిరి

సూపారిజీవులను బలుబామ్మల జేసిన వాడించుచా తుర్కమభినుతింప
 చావకచేరిర విప్రుభలచే లోకంబు వెలయించునే న్న విను తిలజేయ
 సూటిచేయ దాభిధనటిచేత బిబాస వాపడున ప్రభావంబు బాగడ
 చూచాండ్ల నిర్మించి పురుషుల సృష్టించి జత సూర్యునట్టి నక్షత్రంబెలియ
 దేహ భారలాన జేపొని యుట్టించి | పృథ్వీసయన ప్రసిద్ధ మహామ
 సనత్తి తింపనెట్టి సామధ్యమనెనైన గవక ముగా మృత్యు వాసదేవ గ

క గసంగములకయి చుట్టగ జసము తావక పాదయగ్మము
 ప్రింగిన భక్తి చేత దల పాయుచు నాంబరిగా సుజేంచునా
 చెంగటికల తిచ్చితివి చెచ్చెరన విషయానురాగపా
 రంగతులకనరాధముల రాక్షసనానన పద్మ లాచనా ౨/౦

ఇవిధంబున బల్లుచున్న సయమి ప్రభావంబును దదయసన్న తిరద్భుత
 గుర్కృష్ణ పరాత్పరంబున విని ధల్గునా మలత్నంతాత్పరంబునాంబు
 ప్రియత్రుక లల్లునిచ్చే ప్రియమందుంకి రయనవసరంబున వారితొబ్బి ధృజం
 తిల్లనియె ౨/౧

సావేరిరాగము.

తెలిసిన బయ్య గిర్కృష్ణ నిమమమము తెలిస గలు
 పాత్ములు కృష్ణ ప్రభావమును దెలియ నేరరని తొల్లిధర్మజుని కాలపుకూ
 బమున గంగా పుత్రుడు పరికిన వాక్యంబుల సృష్టయ మని తెలిగ మను

జమాత్రుఁడగు కృష్ణుని నవియు శ్రీనివాసమున జేయువలసియు 319
నిజస్రవణఁగా వినియోగతఁగా లవని-వా ననునచుండను
వలొకఁబని, మునుపఁగా నీర్మమందువ-విం-చిన, మునుపఁకటాఁబని
వరదుశలముగా తెలిగ 12

తెగనూబలమరవిదప్రకాశులనునన్దు మట్లుల్ కృష్ణవృక్షమావ
త్సమిలను 1 సరి పడదుదు ప్పజనులకొసరసులార గని జేల లొకఁబలం
విజి నమ్మ వంబు 13

తావార

అంతలానభుకదా బ్బుననిఁగెఁగిట, నది ముమూసకకైరి
సంతోషంబుజ్జుతిల్లఁబరెకను , సరసవాక్యములజేరి 14

వగ ముత్తంత్రా తేథేంబులమఁదక్క త్వంబా సంగుపాదంబులుగల మొసన్దిధికి
యన్దునాదులఁబునతులంజయఁజొడి తెచ్చితింగానియన్దుంబుగా వదియట్లు
లండనిచ్చిఁజెత్తరుత్త పూజ్ఞ మనాటికి మారువంసి, పరంబునమవేచ్చెయవల
యుమోదర్శనముచే ~~యన్దునుండువల్ల~~ పర్వ నందనుండువల్లనునజేలజనులు
కృతార్థులగుదు రనిన నమ్మనంబుండువురువేత్తమా కల్గంఘంపరానిమో
దివ్దశాసనంబుకరసావహం-చి మనవెగంబునకాస్తిగా వతికివచ్చిభవత్తల్లావ
సుఖంబనుభవంతునలాపలమొసం-చారంబుపూర్తిగానింకనివ-చించినఁ
గృష్ణుండచ్చుటఁబయలుకొనియూగాక్షంబునుగైకొని ఘల్లనా మలఁబూడిమ
రలసముద్రతరంబునమవచ్చియచ్చుటఁగలవారికిచకదాబ్బునకృతార్థతంబె
తింశించి విజయా మలవజ్జెనికరి పరంబునకరిసి యుచ్చిష్టమనయ
వత్సతార్థం తంబెతింశించి సుఖంబుండెనమపివర్జిటనచ్చునుండుసన్దు
సమతుండ మమోర్థంబువెంటఁజనుచుండ నత్తురంగంబునుండువె
బుఁజెరిననచ్చుటన్దే నే కులుసవనాక్షంబునుబంధించి లొంగింటవైరం
బుఁదలంచి సప్రసా-చినదిరించి యట్లునిరి 15

ఈభారతయుద్ధమందునర, పాలరసకులుసూచుచుండె
సారకృష్ణంధపుకడునిమి , కౌర్వముఁజూపితివంచఁబాకమా
బాతికినగ్గేమొతివెకఁ, బ్రాణాముఖి లండవుబాఱుకందుదా
సాధరముతొప బాణాములు, చయ్యననసిరిస్థినికొత్తముచ 16

యధిష్ఠిరౌ శ్చ మధము.

320

వగవారపై గవియును శ్చ కమడిన క్కగిం చి బభ్రువావం
నప్రమమృతాని 17

సగ్గచక్రవర్తిపదంబునాధిం చిపిమ్మబల్లబల్లౌ తుపనికెచాలాడినభంగి
సభలలాచిం దితప్పు దనెల్లి తమ వాతల జమవులచడికే నాసపడినట్లు
లమరాపగాజులంబనుభవించినమాద్రు యోగాంబులప్రావణానినగతి
ప్రాప్తాదిభలములద్వితమేకైతాళన, లాబుపుల్లినగలబాల్లిడినకతి
ధికులనుమారవకులనాధిం చిచంపి పెక్కు కథినజనంబులచేకుగ్రాంచి
నచమనుసింఘనసప్త నప్రపావ వలదుమాకిమ్మ పోకిసెలవనంగ 18

వగగారంజివి వారలకెట్లనయి 19

వలదుమారకగియారసెన్మలజంపగలవలదుగయిరాష్ట్ర
లికెలమూదులను మున్నవధించి తిమిష్టదపుని జలుపకుండగసామవచనం
బులభరాధిపతులనుగడిచి, తొలచియంగాశ్చమునుగడిమ్మని, పరికభక్తు
సుతుండుకావునగవలదుగనింకిముట్టినరవముతారణతంగమునకరుడంచిన
జ్ఞేయరంగములగడిగెద్రుంచి మదమాతంగములబండ్లించిభూరిత్రాంగము
లబగిలించి ఘోరభూరింగములజడిపించివంకట, డింగరునిరక్షించుగడు
డత్రురంగుకృపచరెదత్తుమబ్బవ్రాచింగనుడు ~~నాప్రతాపంబునుగవలదు 20~~

నాప్రతాపంబునుగవలదు 20

వగఅనివారలయాటాపంబుడెపిసిండుచ మూసమూహంబులగనినా
రాయజాసభాంజెట్లనయి 21

సగ్గగారంజివక్రతుంబులడతెట్లుపకగాని, చివ్వులానిలిచిభాసిల్లరాదు
నాకవదానలకుశ్చుతిగూర్చుటకగాని, తొలచాడుషమసిల్లింపరాదు
మద్భాణములప్రస్తుమానుబ్రతింతియగాని, కరలిప్రాణములదక్కింపరాదు
త్రొలిమత్తరలాఘవముకాంచుటకగాని, మీతియెచ్చితేనబాబరాదు
మీరుగూవుననెట్ల వాయమేధవాజి, మాకునల్లించియొక్కనుమరలబా
య, దారపుత్రులచండుమిత్రములజూచుకొనుడనుమలబ్బసైంధవకొలు
లనిరి 21

ఉగపామరుడొసయోధనుని, పాలిటజేరిజయప్రభుడుతా
నెమరియుండ మాయగవియించిపధించివంతమాత్రక
నామహానయమారుడనటంపుడలంచితిచాలుచాలుమ
మారమనలేమిజెప్పెనిపు, ~~ఉగ~~ ఉగ్గ నునయనగ్గిడినపుడు 22

సేవిపడునులనేకల్పది నట్లుగాండివ) జాగిననాదముచేసలనునిపి
 సవాసవసప్తకముల(దగిల్చి) నేమిటి, దసలవంసములుత్తొక్కడ(జానిపి
 యనుముచల్లినకవిసేకమం-మనయువని) కరణిసేమమో ఘంటసేసి
 విలుకాంతునింగి. పవలుపువేలుగంధము-మనట్లులలత్తు సుత్తెనె ~~మి~~ పి
 క(గి-చతురంశీ సదలగానివెనపు, ధింపు-మండంగదిర్బర కరణి జగతి
 ధరమలెల్లనువడకసంతుంబుబడికాన మి-చప్పుడుత్తడి సంత్రామమహా
 మ 23

మంత్రిమంత్రినపుత్రము

చచ్చిసేసలచందము(గిల్లని చావ(గనున్నచముచయముక
 విచ్చలవిడిసరవింబుమేత్తు(గ, వెన్నెనెనె చ్చెల్లా-వికృ పక
 జెచ్చెరజేరివెనెషముదర్ప(గ, జేరితచయబలంబుబుబు
 మచ్చిక తొడనమస్త్ర తులెనియ్యు, మాలులానల్లిరిత్రేడికొనిక 24

శంకరాధికారము, బుల్లతాళము

నకువందనంబులయ్యగాని ధ్వజంతు తనయావెగినేమగనాక
 ల్లంబుగనేబలసామర్థ్యములిట్టివను-మ, వాకొనకన్లంబుగామనా
 కాక స్థమితై నగినేమగ వయగలవా(ఉ వసుటనిం, తనపుమస్త్రం
 చిప్రాణ) భంబుమును(దొలగిం-చినాపు, వాయమివాప్రహే ~~పు~~
 మి(కగినేమగ వంకటాపువరమ(ఉన) పంకెడు వానాభునిపద
 పండ్ జములుకొరిచిమవర్తి ప్రభావంబువడసినా వ్రగినేమగ 25

ఇట్లువలుకు-మన్నసమయంబున మస్త్రలనిజ పాత్రుండగు సుమిత్రుని ~~చ~~ వసు
 కొనివచ్చి గాండ్ విమందణనిలిపి ఘోరంబుగాదు; జీంపు-మండనమ్మవక
 పురుషుండారమంగనినదు; బంబునకు(గారణంబమనిన నచ్చేడియట్లు
 నియ 26

కగమునుదుశ్శధను(జొనరిం) చినదుష్ట ప్రంబువలన(జెడ సైంధవు(డే)త్తెను
 విధ వేదెతినిప్పుడు, తనుదుఃఖముగతె (గవప్రతాపనిధానాగ 27

మగతియెమన్నవ-చింతుసూకొనుముని, పశ్చంబుతొనిప్పుతిం

గదియంగావినిసైంధవా త్మజు(డు)కొక లెత్తె-చు-చుండుంలేనె
 జెడత త్పుత్రు(డు)వచ్చినాడుదయతొనెమ్మింపవయం-చు(ద

322 త్పదపశ్యంబులవైవనన్దునునిత్రచాలుండువర్ణకవైవసన్ 28

తావార

తాతనుఁగూర్చినావమున్ను మాతండ్రిసహమరిజొరచెడి
తాతయననుఁజంపకుమని పంపనమనెన్మొకావింపక
అమాటలువినిసప్తసాచివల్లదయంబునబవబజాకొంచెడి
ప్రమమాటచాలునిఁజేరఁడనెప్పక్కనతులారొంచెడి 29

వగలల్లులారొంచిమఱియునిల్లునయ 30

తనయత్రయధర్మమూనిమునుఁజంపెత్తెంథవనెన్నుమర్చద
త్పత్తుఁడునడుతండ్రిచనిపొయెనధర్మమకారణంబుగాఁ
చాత్రమదయజాషమెక్క పట్టునఁగానఁగరావట్టెనన
ధాత్రనిరాజజన్మమఘృదంబనియంచదేసెన్మిభంగులన్ 31

సగఁజూకాండయొన్నకృష్ణాండవాటవిలాసజంతుకటలఁబట్టిచంపినాడఁ
గాననభివర్ణికిసారవనయుల ప్రాణంబులనిలాసఁబాపినాడఁ
బంధుభావమొకచారికన్గొన్మెన్మఁడులనెల్లఁజక్కాడినాడఁ
వివిధాంగనావలివిధవలఁగావించిమంచిమొబొట్లనెట్టించినాడఁ
నిన్నిటఁగారణంబుననెత్తినట్టిరాజజన్మానుగుణ్యత్రోరసంబకాది
తండ్రినెవలెవలచాటుతండ్రిమొనఁజూపమదవింపనాడువృదయము
నందు 32

వగలనిబవబవిధసాంతవచనంబులచేసూరార్జువెంకియు 33

సగదాడిమొబ్బరదాక్షాధిపములు, ఘనసితాయుతలడ్డుకంబులాసఁగి
చారంపెయపునాగినజాతిపాలమల్లి, కాదిలతాంతమాల్సంబులాసఁగి
గరుడపక్షులుపిల్లికప్రతనంబులు, మగఁజూరలుమొదలైనమణులాసంగి
భవజాంబూనదాభరణసంఘంబులు, ధేలఁజెప్పరానిదువ్వలువలాసఁగి
గంధసారసితాభ్రసాంకవముజోరు, పరిమృష్టదార్ద్రములాసంగి బాలకునిఁబ్రా
మోదమొందించిదున్నలాభదముడి ~~ప~~పనిచియచ్చిటువాసెయప్పలు
నుండు 34

తావార

పావుచునుండఁగహయముగితివ్రజ పురములాఁబ్రవేశించెడి
కావరమునబాహ్మధృతపాత్రుఁడు, గంధర్వముబందించెడి 35

నానావిభాగాభ్యాసము
 పదలక్షణజ్ఞానసంధ్యోపాత్తం దశుచిత్రవర్ణం దశుమహాప్రభును 323
 బంధించిననునాతామరంబానర్పణలవియున్నంతనతనిమంత్రయనునుబట్టి
 యల్లనయ్య 36

త్రరాగము. త్రివిధతాళము.
 చాయనయ్యగిననామంసముబాళగచాయగదూలంబు
 లగారితో (మూలయుండు దూరపింజనావనమున్నగత్రి ఘంలావ్వు
 నొచ్చిన కిరటితో నాలంబానరింపడలచినాడవగచాయగ తగదు
 కొండ తోడకొని మూర్ధముపగిలిచేచ్చినట్లునవతెలియక పగఁగొం
 టివేవంకటాబ్జవరదుండగునగధరుసంబున తొనకట్టాచాయ
 పదలనినఁజెత్తువర్ణం డిట్లునయ్య 37

పదలనినఁజెత్తువర్ణం డిట్లునయ్య 38
 పద్యలఁగలరాజసంఘములైనట్లువధించినలింపకటితో
 గలవారమునల్లిపర్వడినగండరగండనిమత్తుతామవం
 బిలిచివధించినట్టియల్లభమునితమ్మడమనవసాచినా
 నెలవనకెట్లురావిడుపునయనఁజావనిమంత్రయల్లను 39

నీకలవంబునందంగమెవెల్లమచ్చించిపానుపతాప్రభులుబడసినాడు
 నరకరెంబుతాసురసంఘనాథాత్మసింహాసనమునవసించినాడు
 దికబలమలచెంతదిక్కుకాలమునల్లిదివాప్రభుమలనుసాధించినాడు
 బ్రహ్మాండయులనెల్లఁజాలింపుచున్నట్టిలేలేప్లుసన్నమాప్తించినాడు
 బండిమగలతోడఁడన్నఁజాఁచినకొరవారిఁద్రుంచిరాజుమెలినాడు
 డుసవసాచియట్టిసామర్థ్యజననదిరించుటెల్లఁజావనెంచిరా

దెగ 40
 నీతిమరజనులఁజొరెఁగెమరాని^{ను} (గిల్లి) మించువాడలతోరమిం
 సభక్తులపుష్పసహితమైనరాదునారామమలలావివరమెది
 ఘనసారకసుంరిగంధసారాదసమతేమవెలయుమేమూతమాని
 సామంతరాజులతానవాంబుతోనల్లికానుకకమ్మలుకాకునెసి
 రాజుభాగంబులందువిరాగమున | యంచుకఫలంబువెనిజయపు
 కలిగి | నవప్రాణంబులిపుడుగాండవబాణ | వారికల్పింపనటికిచ
 లనగును 41

యశస్విరాశ్చమధము.

324

తగనారాయణం దుభరణిభారము జలగింపఁబుట్టెఁబాల్
యచముగా | వారిత్తతిలానాక్తని | జేరిజయంపంగవశమెశివున

మదెన్ద్ర 42

తగనినినసుబుద్ధికిఁజెవువడుండ్రి నయె 43

ఇరవారప్రయః మాపక తాళము

వినుమయనసుబుద్ధినా వినుపంబుమనన తొగివినుగజని
యంచినవారెల్లను జనివోయిరాకెచ్చుమనియుండ్రిరాజువైన మనులై
ననుభవమైనది వినుగ లూవెళిగలట్టి వారి జీవింపడుటెప్పుటిప్పు
జీవింపినవాఁడుండునయ్య వలభరణానిదిసాష్టాభా విశ్వేష్ణుననా
నావిభవసంబులందు జీవితాశఁదలంగినరుతొవైరముసాధించెద
వారినివంకటాక్షునవరచూడననువిడువనుగివిను 44

సేగబంగారువచ్చుమోపుటగాఁగరియించిభా త్రినెలినయాసువెలూత్రరాజు
పాదవిష్ణుసహస్ర పుత్రులూలువఁబ్రశస్త్రుడైవెలసిన సగర నృపతి
తెండువరాజుతకుండనప్రజ్ఞప్రములను బ్రానించిననలవి భుండు
పక్షిగా కనదినిరసకుడించెత్తలఁ జేరిప్రచినయజ్ఞసేరకుండు
వయచతురుగరిగివిజులకైన దుర్భయండ్రినకార వరార్చిత్తునుండు
బ్రతికిరేశాక్షతముగనిపుల్లను నను మనముభయమెలంకన
టికిమంత్రవర్ష 44

వగనినినసచివుండ్రి నయె 45

అగమనునిల్వకుంబననిలుండు మదెన్ద్ర 46
పాండునట్టిభూరిపుంభవవంబయి గెలువేతి నాకుభరవభా

మనశ్చరమవశిష్టశతదత్తరజుడు తురియితునిజనియె 45

తావార

అర్థకామధర్మములుకాని వామువిడిచినమత్తుండు
సాధకమగుమోక్షముసాధించిన సోమ్యమిపుడు సేదకుండు
అనిలాఁబాటినసరక మజ్ఞుబాయని చాస్తర్మముకలుగు
జననాయకకాలప్రమమననా సోమ్యము కలవరెఁదలగు 46

రాజసుయయాగంబునాడుభారతరణంబుగలనాడు
 వాజిమేధయాగంబానర్చుగావేసెనతలచిననడు
 కవ్విడినాకొఱకొపొందినట్టికవ్వములమమితవేమ
 యిచ్చిధమునననుభవింపనవసుకామచటగలజాకనరాదు ౧౩
 తెగచెప్పవసుననినాడువచింపుమనగె| వాసుదవుండువేల్చెగవ్విడికినవ
 య| వములుసాముక్రికానుసారముగనుండు| గానిచిలుజాడవేయ్యై

కానిపేంబు ౧౫
 కలలకృతమునగాండివధరుడొక్కడుకష్టంబులొందెనటవైననతం|
 డున్నసడకతనకరితి| దిక్కలనిండించెగొడవనకరణాన్ ౧౬
 వలపులుకులాకర్ణించియాజ్ఞసెనతనమగనినవలన్మణాంబులుగలవనివ
 చించినందులమగనన్నెరిజ్జి(బాఱుంజాపించిమధువైరినయ్యెంచిననా
 లాకనాయకుండుభక్తవత్సలుండుగావుననదిపాతిత్రవ్వుకర్ష
 చెగెరిగినప్రకారముకొపంబునిత్రాపదినిమన్నుంచెనంతటనక్కడనుం
 డునర్జునసంబులుసప్రసాచిదర్శనార్థమైమేఘజలంబులకడు
 చూచుచూతకంబులభంగినుచ్చిత్తుడుమండిరయ్యనవసరంబు
 ననాక్షచారుండచుదించినమస్కరించిధర్మరాజుతోనిల్లినెంబ ౧౭

కాంభాజిరాగము. రూపకతాళము

క్రైరవహింతులవర్సాగకమనయసుగుణధూర్ధ్రురగ్ననారాయణ
 సఖ(డంపగె)నరాజ్యమునకువచ్చితి(, జూతుడనెఱెప్పుసమారచారంబాక
 ర్మిప్రముగక్రైరగ్నక్రైడి, పగవారల(మన్నుమండియాగవాజిత్రాబాడి, దప్పకతనుగా
 ౧౮) కనువంకబాఱు(బొడి, మిని(బ్రాచెడువారివడి, బలువడుకతోపాడి)
 గల్గినరాజులగూడవత్తుమనుండెనుగక్రైరగ్న ౧౯

తావార

ఇటులనవినిధర్మరాజుచారునకెన్మౌవవమమమరిచ్చె
 బలుకతాంశముననిజజనసులతోబుప్పువాహనుడువచ్చె
 వచ్చిససాదరుడైనధర్మజునివారిజనాభుని(గొందె
 వొచ్చినభక్తితతయవాదములకొనిచాలవినుతించె ౨౦

వగ్గులునుతిం చితేచ్చినకానుకలనవల్లించి బాధ్యవామంనుండు 527

కృష్ణభక్తుజానుమతచేసు ఖాసేనుండుననంతరంబున 59

సేగగంధభక్తిచేలంగగంధానిపావతా మరసంబులకుఁబ్రజ్ఞామంబునసే
సూరివివిల్లఁగింపేమహాకవి గానియాకము జెహ్లానరజేసి
యమదనపాంచారిపవపభక్తుములకుసా బాబయినమనారమం చేరించి
చెల్లెలారమనిచేరజేసినుభక్తు నుపసూమానంబుచేసుప చేరించి
విశదవాక్కులనుత్రురాకులమడిసి తమమూరు పరస్మిత్తుఁజూరనించి
యెత్తుకాని ముద్దువెట్టి తనయమందిరముననిచివిరులూచిచిత్రాంగము

సేగస్పృష్టలారమారువచ్చుటజేసిపావతేమూ దంబునకుంతిగాధాదులనిరి
తొలుట్టులారమీ తోసేమిమానాదు సమమూదననుమఁబాంచారిపాం
నక్కియన్లారమాయాగమనంబుమృలకయనంబునుభక్తుచేయమూర్తి
దేవులయ విమలశక్తులలామమూలారకుభక్తువునుపదననివిరాట్టుత్రెమ్మకై
రవోసుయోధనాదిరాజులభామను లక్ష్మలారనెవెకాచేమఁ జెరిమనమునంత
సింపుటజేసి కలసివి స్థయముకాదెయనుమనార కనిక 61

వగుతదనంతరంబవారలనందజేసుకొనితేచ్చిచ్చంగనానమూహంబుండుచంద్ర
శాలంబ్రవేసింపినతేభామాప్రముఖాంతఃపురవాంఠామతే పరివెట్టితయ
గురుక్తిజేవేవీ ~~తేభామాప్రముఖాంతఃపురవాంఠామతే పరివెట్టితయ~~ వల్లంపచేయఁగాఁజేత్రాంగదాప్రము
ఖసుపాసినజనంబులారజగజ్ఞుననిపాదారవిందంబులకుసాచ్చింగదం
డువత్త్రెకా మంబులంచరించి జూంబూనవనధానంబునువెట్టెంచు
నిధిపాలకులచందంబునఁబుట్టుముట్టి 62

సేగిపాపమొయననిచ్చెఁబాంచాలరాట్టుత్రిభక్తార్థమిచ్చెనుభక్తు ~~చేరి~~
భక్తుచందనమిచ్చెబ్రాహ్మవారవనుభాద్య వికమిచ్చెభక్తుని జాయ
తేసురారిపూసెనిక్కంఠపూజివోడంబు విరిసరంబులాసరివిదురపత్ని
చిలికెఁబన్నరంబుచిత్రాంగదనితాభ్ర మతేభక్తి తోనెచ్చెనయ్యలూచి
లలిసువాసినులిటుమంగళప్రదంబు లనుపవాద్యంబులల్పించి పొగడుచు
డ 1 వారితోనుడి వక్తినవారివాక్కు లనిరిగుక్తిజేడాసెనయ్యంబుమా
లు 63

శంకరాభరణరాశిము. రూపకతాళము

నరకజాతస్వవనాగరజనవరశ్రీభవవనకుందరదనామోహ
 నరగి నరవనస్నిభవజో వారిజనాభునిరాజో పారావారకుమార
 పరావితాజీలసూరినిరగి నరకబాధ్యమున (గౌరవలొకములగి
 లసంపద్రత కాలమువర్ధిల్లునవరపుసుమాంబకజనన ~~జననము~~ మా
 కాంక్షలచెరితెని, సాకల్యంబున (వర్చము) వైకుంఠనివాసినరమా
 కాంతాసునుకానినరగి ధరవంకటదాసమనస్సర సేజంబునవసిం
 చి, తదురితంబులుదొలంగించు పరంజ్యోతివేవేకద్ర హరులుభవనం
 బులుసుం, వరులునిష్కటములుమదకరులరత్నములుకమ్మ విరులు
 చక్రనికుమారవరుహ సేవతెగకుండు దుసిరులువలగలముత్యపుసరులు
 శల్లునునకు పంచరయువాది (గరుడాజ్ఞగి నరకజా) 64

తాతాత

అనివినుతింపగరుక్మిణినిజవిద్యాకారము (జూపించెడి
 శనికృతాద్భుతనామనిసమస్త కాంతావళిమోదించెడి
 ఆరుక్మిణి కృష్ణులునివసింతుట వాసి నాపురంబెల్ల
 భూరిరమ్యవైకుంఠమాయన (గౌరవచేజనులరంజెల్లెడి 65
 అదివరివరు మానమారతిసుండంగ వాయముతాను పాలచయము
 తాడ వర్జ్యసుండువచ్చి వాసి నాపురవిధి నెగుచుండజనములిట్లు
 నిలిగి 66

ఉ గ కారవమధ్యవారిధికె, గమ్రమణులుమ పాండునందనుల
 వరిమహా కమత్తము ~~మత్తము~~ వింగలబయెడ బాయకన్నలం
 సూరిమదమ్మలెల్లపుడు, కొల్లారుతమ్మలనన్నలట్ల పాం
 వారినిబాళి బ్రాచిదర, వరియిటులుండుట వారిక తగు 66
 ఉ గ అందజెలాన (గవృడిమ) వాగుణతారాధనుర్ధకుండుగా
 విందసఖుండుదానవుల వల్లులమానవనాథులనరం
 బందినమాత్రసెల్లిన బలాధ్వుడుధర్మబుడిట్టి సోదరుం
 బెందకయున్నచాయకమ్మచేతుననజనమునముత్యంతుర 67
 తెగధర్మబుండను మ్రానికెతండుభూరి శాఖభవప్రభువులుపరావియన్
 నొకహామనకు (సృష్టాండు నెకభలని) చయముగ ~~నిజము~~ గానముగా 68

చరమోపాక్షేపము
మూనినప్పటికి

329

నరభిలాషనవరవర్షులనిచ్చి వర్షించెనేనులబం
భారినెచ్చివలతాననుఁజూసను నట్లుగూర్చెఁబాండవమా
రావనబసుతునన్నును పుత్రును హర్షితమునునిద్రానిగాం
భారితనూజవిహారమునఁబ్రసవించెనమానవబాండునబా 69
ప్రసిద్ధిపైతము

పందిరై పారియూపార్వతినా భుజ
బ్రుందలాభార్థమాప్తలకారవన
సందమిదెచ్చెననా భువార్థమిద
శ్రుందితానెనెల్లంతయొక్కండవ 70

అనుచుఁజూచులబ్ధులందుమండలేఁబట్టు | రానిసంతసమున
రథమునందుఁ | నూరుచుండె వినుచుగోపంచనబుఁడు భర్తృజునియా
గళాలకుఁజనినంత 71

సేవనిభానముఁగన్న పదలగతెనెటి, కొట్టునావిం-చిరికొంతమంది
రసవత్ప్రభుంధమాతయుపండితునిభంగి, వింతగాఁజూచుకొంతమంది
నివ్రాగిరిష్టండునిగమంబువల్లించు, నంతగాఁజూగిరికొంతమంది
సితలానఁజేరినచేమచాటినఁబట్టు, కొనిపాయవేరైరికొంతమంది
లిలఁజేసిరికొంతజాతింగనంబు | లబ్ధులనుఁజేయవారలనావరించి
ఫల్గునుఁడు ముందుకుక్తితోపతికొమ్మకై | భర్తృజునిపావములనువం
చనమొనర్చి 72

తోహార

తనకుఁబ్రక్కని లబ్ధకేరతెని భర్తృజుఁడుకొనించి
మనుమచిరాయువుగాననిననుప్రమంబుతోడవనించి 73

వృత్తిజునియె 74

కమాచిరాగము. మిత్రజాతి

కంటెనెటికినావరాగయనబ్రక్కకొనినుఁగంటెగ బంటువైనపుం

దగానావంటివానియస్ససమితిమిశ్రుంబివెరిగెను నపుమునుచొగంటెకొండవ
ముగారిచి, వింటుకొలమిమిత్రాయాతెటగంటి చారులఁజొలిపివెగంటెచెనెగ
కంటెచెనెగంటెమెప్పగివెంకటామనిని, జంటయరమ్మిందుతానుగకంటెక

330

వగవెండి యనఁబుణంబుజనాంతరసహస్రంబులైనందవృజా

లననియమరాట్టనునకునమరరాట్టనుండిట్లునయి 75
సేనయొక్క (వలచాల్చి) నిజేలవకములవ్రసరకవార్యంబుతోదిరిసినాడ
జ్జోన్నవారినొడిచిచంపకుమన్నునమాటలబట్టి మనించినాడ
హేతవాక్యములనుసహించిననివారి, భయపట్టి తుదకు లోబరచినాడ
బంకజామునిసప్రభావంబునభక్తు చరితమల్లెండుజూటినాడ
ద్రిప్తిమృషాభుకమునిటుదెచ్చినాడ | వచ్చిరి ఘోరకేసకభూవరులుపాప
వారుడబుకదాట్లుండకుడంచెననిన బాంగి | సోదరానివతముగభక్తు
సుతుడువచ్చె 76

వగతపేనిధానం బగుబకదాట్లునెసకవిధంబులఁబూజించినాడ
నాథిపతులైనరాజులకుచితసత్కారంబులాసరించినం వలునుపాండు
నందనులప్రభావంబుఁగొనియాడిరటు పేష్యటబకదాట్లునితోఁబా
దరాయణం డెట్లునయి 77

ఉ॥ అంబుజాక్షరము సుప్రవల్యయంబు ~~లనకము~~ గాంచి మృత్యుజ
న్మంబులవలెకగా ధనియ, మంబువహించి తపంచానత్తిప్త
తాంబరధారిదిప్తమవై మాతొకయంబెదలానెఱింగిమా
దంబునఁగ్రాలునినొగిగెన, ధన్యులమైతిమ మౌనిచంతుమా 78

ఉ॥ సచ్చైలు భూమియందున ననకవిధాంగములకథరింపు ~~చు~~ చూ
జచ్చుచుఁబుట్టుచుంబ్రబల్య సంస్థలొబడికొలమునవృథా
పుచ్చుచుమోక్షమార్గమును, బాంశనిజీవులఁజూచిమాచిన
వచ్చురువాందనవైదవటంచుడలంచిత సంయమిచ్చకా 79

తాళం

పారాశక్రునిమృదువాక్యములబ్బరదాట్లునొడిచి
మా ~~మి~~ శిమిల్లనెనమ్మనందువొగొంతతడవుయొజించి
సేన ఆదినారాయణునంశంబుచేనవ్రసస్థలమందు జనించినావు
చింతింపరానిరాశిభూతమైయుండగైరకవేదమువిభాసించినావు

పంచమామర్త్యమై పువగయ పోలితి భారత తిహాసము రచయించినావు 331
సకలవిషయవత్సరకమాప్రకాశముగా ప్రముఖముగా వ్రాసినావు
విష్ణుభక్తియె మనుగతవలయునట్టి ప్రకృతిని నావనునిగ నాశ్రియచినావు
ముఖ్యముగా ~~ముఖ్యముగా~~ ముఖ్యముగా వ్రాసిన పురాణముగా ~~ముఖ్యముగా~~ భక్తియై (కును 4) అంటే తు
కులకు పారికాంత్యై 80

వగ బకరాజ్యం కిట్లు వచ్చి ~~ముఖ్యముగా~~ వారములలాది వానకుని పసిది నయ
త్రంబులలాది భావకవతిరతి కిలాప్రయంబులం మమకు వగతెవల
యంబులు జామారకరాసనా సేసుకొ యున్నట్లై కృష్ణ సాజా పంచిన కల
మునిగలాస పోతుం కనుసాప్రవతయ సతావై కి యునిట్లనెయ్యై 81

తొడిరాగము. మత్స్యభాతి

మునికు లాత్మంసా గ్రహివాదకాయజగమునిగి వసుమ నానుడి గను
మునిగి ప్పుని, మునులకు తలమన ములంగల్లక నమును ఇచ్చి వనమ జేలనా
ధనము విష్ణుని ధనము వారిచే వన ముగా ~~మునిగి~~ మునిగి మతనా జేనాన ములెన్న
గ, మనమమల తేజవసులు నావకు గమునిగి అప్రమేయమై మునిగి ప్పుడు
కుప్రభావైడు, సప్రకామై కేళాక్షమై డులై క్షేమై యుడు లోక
ప్రభుడునై, కేప్రపంచాప్రకరముల జంపటమధి క్షేమై యుడు లోక
లజ్జావవసువై వప్రియతా శ్రీయై క్షేమై చెనై తిప్రమోవముతో
వంకటాభినప్రకాశ మముగా వరించును మునిగి 82

వగలవాక్యంబు లకమడ వానంబులై విశుకయాసింపుం కిట్లు నెయ్యై 83

మగ శ్రుతికర్మస్థ మవారవోసేమెనిసూరు ల్లాదు నెన్నవమ
క్షుతచారి త్రనివాస మూర్తి తేకలవై పూరాశ్చివారి ప్రపా
వతమో తిగ్మమరచియై వనకుగ్గి వాలావాయు ప్రవర్తిమా
నతిగెన్నట్లు బకమో మోగవారి, కారవ్వగోక్షేపిల్ల 84

సగ కన్నులంకియుగవికావల్లును సుంధరాంగంబులూ చలెనట్టి యురు
చెళులంకిరుక్తి జోధపునిగా గామప్రంబానంశేనెనినవోన జనులు
పాలెలంకియు సప్రభామావళివశుని యూజింపతెనిదురావ్జపదులు
రసనగల్గియు మురారా తినామంబులై మరకపతి పనిమంచ మతులు

332 శిరము నన్నియవకవరకుమాను | పావముల యందుమాను
నిపావరములు | నిలమభారంబుగా నవారగ్గిరని | సకలజంతు

వారసేనని సాక్షిమొందు ౩౩5

తావార

నారదుడ డివి నాచి యాత్మవజ్ఞాతం త్రులమొరయించి
సారకున్న ప్రమోదమును చచ్చెను సభాసమలవక్షించి
చకవాల్కుడు వచ్చినది సమకపాఠకాంక్ష వచనంబు
సకలవేదసారంబుని తెలియదు సత్సంబిది సత్సంబు ౩౩6

తెగవమును రజస్వలను గడజాతివాని | బాకుదోషంబడంగుచా
కస్సుచిత | రుక్మిణి పతిభక్తి విరాధియైన | వానిసంబి నపావమట్లెన
జెడదు ౩7

చగవారి కథలాలకింపక మురారి సుతింపక వాసుదేవసుం
దరచరణారవింశములు భానన ముసయక దుఃఖునట్టిపా
వరతులకన్నముధనము పానమువస్త్రములయెకాదుమం
దిరములాసంగరాదువినుతింపగరాదు మహాత్మ్యైష్ఠ్యుడు ౩8

తెగచిలువచారులచావెవక్షింపవలయు | బొంగలను బావెవస్త్రంబు
లవలయు | దడిపటంబులచండానవిడువవలయు వారిపరాజ్ఞుల
నుభవ్యులైనవారు ౩9

~~అలలడదీరదులయ్యును వదిలదు దురుదానమున జరిగెను~~
~~దానిచేరి కిట్లు నిలయు~~

వగెల్లువారివారిమహాలంబులు దరుసల్లుపరసాలంబులాడిచు
భమువలారంబున బంగారపుచీట్టికలతొయబ్బవేదినిర్మించి బవరపలాశచి
లబ్ధాదిరదేవదారుదారుపులతోనిరువదయొక్కయూ పస్తంభంబులు నిర్మించి
యలంకారాక్షంబుగా గ్రామస్థరయూపంబులనేకము నిర్మించి యూపమ
భంబుననభ్రూభంబును నిలిపెదాని చుట్టును ముసాల్లుపకు వలబంధించి
బకవాల్కుని నిబ్రవణిగాను సావ్రవతేయనా చారునిగాను వసిష్ఠవామద
వరామహాదిమహామునులయుత్తరబాలుగాను పరించి విశ్వామిత్రవిభండ

కాదులయ జ్ఞవిభిన్నత తత్వగూర్తనమంత్రంబులనుపురింపనియ ప్రతి
మించిసాంక్షికాంగంబుగానభ్యుదయనమౌచి నాంశించియభ్యుదయనగంధర్వత
కంబుజేరుమనితవింపనదియెంచుచేతనంబులుపలుపలుగేలుటయు తనికె
నారణాంతపనిధర్మపుష్కరాదుగా తాచింపమందనమౌచి తమమహిమన్వేదము
దగుననులుండిట్లగుయె 90

తెగిమోక్షదాయకుడైనదామోదరుండు సజ్జ్ఞానమునందుండసారకానీమై
నగంధర్వతాకేమలనుమహాయముక్తి నెనెననసభవా నీకాకాకపెజుగు 91

తెగిలంతమహావైరియగదాంబుడువిదననంబునన్త్రునకానతేజంబునైరి
యందుగ్రుతసనువతొకచాముగితాప్రభుయైనదిగనెననచవారలప్రవ
డితి 92

కొకకాంతయశ్రుజుడురమంకాంతునకాత్రుతుఫలంబునునులగుమా
నుకాసంతసపకనన్తింబెమురాంతకుడుపరిశ్రమింబియననియె

కొకయోగమునకుఁబాంసి వావిరాభ్యుదయలుగొనినిలిపపాశ్చర్యమంబున
బాగునగురియించిరియమృతగణలాన్తములువిస్తరించెనభమున 93

వగి తదవసరంబునకమననంవనుండునకకొట్లవారికనిప్రంబులుప్రావృ
ణలకునుమార్గణలకునుదానంబుఁగావించెవింకియువవిధవానం

బులానరించిభవబంబరాభరణానులేపనవనననకవస్తువావాన
దులచిరుంధుజనులంబుఁగొంచెయింకెఘామంకలంబంతయుఁబా

రాశర్మనకుదానంచిచ్చిననమృతనిమిరమమలనమృతమనిఁబాం
కవశ్రుజునకువిత్తయింబిధినియెఁబనుకొనితదయాశ్చర్యంబులకొనె

నటుపెమ్మటసమస్తజనంబులుమత్తుకబంటిగాఁబనియెట్లు 94

నగిజననమాదిగభూజించినపదార్థంబులకంబెనెభేదమవంకంబునుచి
కరువరిపట్టిపాకమునకంబెనునెవకాంతపుత్రునిపరాత్రమమౌవంత

గొండెవధగుపరాత్రమమౌకంబెయ్యిష్టిరాశయమకానిచయంచెమాఘ
మయమయమపుత్రమకానికమునకంబెబాంచారిపతిభక్తివలనకా

మరమకామకంబెనెమహాత్మ్యలగీష్టుఁడవరించుచుపమవోవకె
మగుచుగిచెరింపనసుభవింబిసుఖంబినిారమనిజనులుసారకలరి 95

నగివిప్రాళిపత్నియింబువెదస్సనములతొఘనతపాధమైనమునులతోడ
లరిమొలుజనులకొరావంలభవమతొహితవందిమాగధస్మయలతోడ

334

నవిలలాటలకి ఉననునానంబుతోధికాధికమైన ఉవాచ్యముల

ననిశంబుజును పుణ్యకథాశ్రవణముతోజెలగుసంపూర్ణవత్సలతోడ
బూదవల్పులను కియ్యుమానానతోడ విమలసంతోషకలితవాక్యముల
తోడ సంబుజాక్షునికనుకాశసంబుతోడ గరమురాణిచెధర్మ
భూవరసవంబు 97

తగిస్వల్పసాఖ్యప్రపంచైవస్వర్గమిచ్చు సట్టి వాయుమధనవనంబుయా
గభాక్తి యైనట్రికృష్ణవేపుడంతారగించు కతనమాక్షప్రపంచయ్యెగ
మీలకును 98

వగ్నిష్ఠిధంబునయాగసమాప్తి నాంబించియుధిష్ఠిరుండు సకలామాతృబం
ధుమిత్రభృతృపరివారసాదకసహితమండ్ర వేదసహస్రపరిపుత్రుండగు
వాసుదేవనింగాలు ముగ్ధగరినగరంబుననుబంబుండ ననిజ్ఞామనిజనమ
జయునకు వినిపించి 99

కగికుపుణ్యకథపఠించిన నెపుననానించిననుమహాస్థలిజనములౌపౌ
పములువాసిసాఖ్యములపట్టునదైన గాంతురివినిక్తమనె 100

కలవైరిరాగముగ అదితాశము

మంగళముగ శ్రీమనాభిరామయాదవకనిశముజయగ

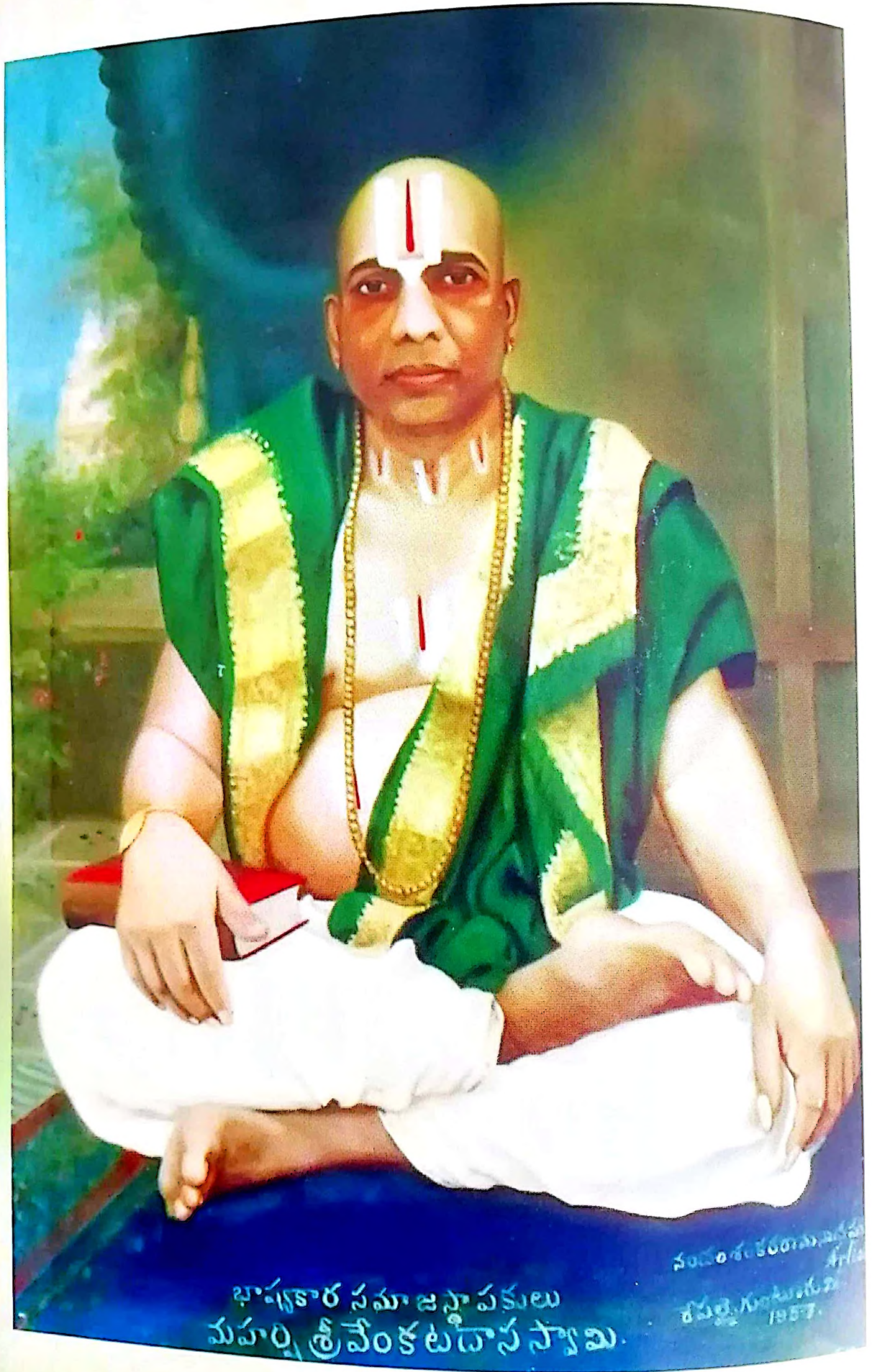
మంగళ అంగజజనకభుజంగతల్పకవి హంగమరంగనుభాంగవార
జయగ మంగళగర్జితసాగరాగారపాపసంవారమునిజనాభారథా
రుజాభారవారజయగ మంగళగర్జితపంకజబంధుశతకాయవిలాపన
పంకబాష్పవృక్షయజనిలయ్యవంకరభవనాశంకరరక్షితకం
కరదనుజభయంకరకలవైరిరామరదాసవశంకరసుగుణాలం
కారవారగ మంగళము 101

యథిష్ఠిరాశ్చమధము వారికథ సంపూర్ణము

మానినపంచబాణాయతనమోస్తు, దనదీననవినానాయతన
 మోస్తు, వర్జితవిలాసశ్రీపూడివాడవాసుగవేణుగోపాలశతకము 99
 సేనాపికాబాణాయగోవర్ధనధరాయపాపహరాయతుభనంసమోస్తు
 వసుదేవతనయాయరసికాగ్రగణాయచాలకృష్ణాయతుభనంసమోస్తు
 తృతపారజాతాయజితశత్రునికాయభక్తచలాయతుభనంసమోస్తు
 నవనతచారాయసవనాయమృద్ధవనాశనాయతుభనంసమోస్తు
 పతితజనపాపనాయతుభనంసమోస్తు, భద్రనిచయప్రజాయతుభనం
 సమోస్తు, వర్జితవిలాసశ్రీపూడివాడవాసుగవేణుగోపాలశతకము
 త్రకలము 100

పూడి వాడ వేణుగోపాలశతకము
 సంపూర్ణము

Scanned with CamScanner

భాష్యకార సమాజ స్థాపకులు
మహర్షి శ్రీ వేంకటదాసస్వామి గారు